

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

31-223 Kraków, ul. Kazimierza Wyki 3
e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl tel. 12 415 60 11 Internet: <http://www.stat.gov.pl/krak>

Informacja sygnalna - Nr 13

Data opracowania - listopad 2012 r.

OCHRONA ZDROWIA W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2011 R.¹

Opiekę medyczną mieszkańców województwa sprawowały zakłady stacjonarnej opieki zdrowotnej, placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz prywatne praktyki lekarskie. Opieka zdrowotna o charakterze stacjonarnym świadczona była w szpitalach ogólnych oraz placówkach takich, jak: zakłady opieki długoterminowej (zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja), zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, zakłady psychiatryczne.

W 2011 r. według informacji pozyskanych z Ministerstwa Zdrowia **w ochronie zdrowia pracowało** (w głównym miejscu pracy, według stanu w dniu 31 XII): 7,3 tys. lekarzy, 1,3 tys. lekarzy dentystów, 16,6 tys. pielęgniarek (4,6 tys. z wyższym wykształceniem, w tym 1,3 tys. z tytułem magistra pielęgniarstwa), 1,9 tys. położnych (0,6 tys. z wykształceniem wyższym, w tym 0,1 tys. z tytułem magistra położnictwa) oraz 2,5 tys. farmaceutów (bez techników farmacji). W skład personelu medycznego wchodził także inni pracownicy z wyższym wykształceniem, do których zaliczało się między innymi: 1,3 tys. fizjoterapeutów, 0,9 tys. diagnostów laboratoryjnych i innych pracowników zatrudnionych w pracowniach diagnostycznych, 0,4 tys. psychologów. Wśród personelu medycznego ze średnim wykształceniem najwięcej było pielęgniarek (12,0 tys.). Ponad 11% z nich ukończyło kurs kwalifikacyjny w zakresie pielęgniarstwa rodzinnego, 7,0% — anestezjologicznego i intensywnej terapii, 3,6% — środowiska nauczania i wychowania, 3,3% — opieki długoterminowej. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły położne (1,4 tys.), z których 19,0% posiadało ukończony kurs kwalifikacyjny w zakresie pielęgniarstwa rodzinnego, 3,2% — operacyjnego, 1,6% — neonatologicznego. Personel ze średnim wykształceniem licznie reprezentowali także: technicy elektroradiologii (0,8 tys.), technicy analityki medycznej (0,7 tys.), technicy fizjoterapii (0,7 tys.) i ratownicy medyczni (0,7 tys.).

Jako uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego (według stanu w dniu 31 XII 2011 r.) zarejestrowano: 12,0 tys. lekarzy, 3,4 tys. lekarzy dentystów, 23,5 tys. pielęgniarek, 2,9 tys. położnych, 3,0 tys. farmaceutów i 1,3 tys. diagnostów.

Na 10 tys. osób zamieszkujących województwo przypadało: 21,7 pracujących lekarzy (*w kraju 20,9*), 3,9 — dentystów (*3,3*), 49,6 — pielęgniarek (*49,2*).

¹ Z dniem 01.07.2011 r. weszła w życie Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654). Niemniej jednak ze względu na późniejsze rozporządzenia oraz Ustawę z dnia 14 czerwca 2012 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw, uległ przedłużeniu do 31 grudnia 2012 roku termin dostosowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą do ww. ustawy. Z uwagi na powyższe, dane i analizy zawarte w informacji sygnalnej uwzględniają strukturę opieki zdrowotnej obowiązującą przed wejściem w życie ustawy o działalności leczniczej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011
Szpitala	71	69
publiczne	35	37
niepubliczne	36	32
Łóżka w szpitalach i filiach szpitali	14274^a	14362^a
publicznych	12162	12161
niepublicznych	2112	2201
Leczeni^b w szpitalach	632311^b	632564^b
w tym dzieci do lat 18	134788	130876

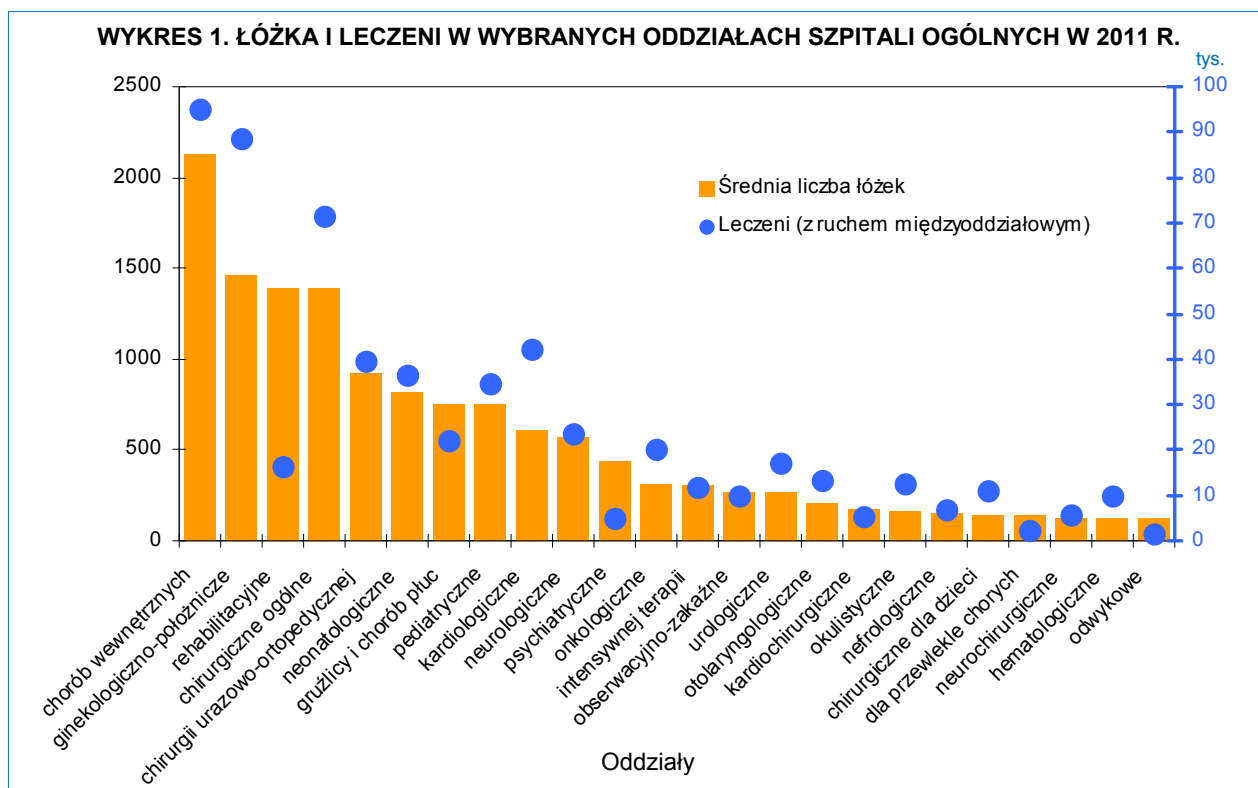
a Łącznie z neonatologią (miejscami/łóżkami dla dzieci i inkubatorami) **b** W ciągu roku, łącznie z ruchem międzyoddziałowym.

Według stanu w dniu 31 XII 2011 r. w województwie małopolskim funkcjonowało 69 **szpitali ogólnych**. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów przygotowanych było 14,4 tys. łóżek. W porównaniu ze stanem odnotowanym w końcu 2010 r. liczba placówek zmniejszyła się o 2 (o 2,8%), a liczba łóżek była o 88 większa (o 0,6%).

Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadały 43 łóżka w szpitalach ogólnych, czyli średnio 233 osoby na 1 łóżko, *podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 47 (213 osób na 1 łóżko)*. Przeciętnie 1 łóżko w ciągu

roku wykorzystywane było przez 254 dni (*w kraju — 245*).

Najwięcej łóżek szpitalnych znajdowało się na oddziałach: chorób wewnętrznych (z uwzględnieniem kardiologii) — 2,7 tys. (19,1% ogólnej liczby łóżek), ginekologiczno-położniczych — 1,5 tys. (10,2%) i rehabilitacyjnych — 1,4 tys. (9,9%). Na wszystkich oddziałach o specjalności chirurgicznej znajdowało się 2,5 tys. łóżek (17,4%), w tym dla pacjentów na oddziałach chirurgii ogólnej przeznaczonych było 1,4 tys., a chirurgii urazowo-ortopedycznej — 0,9 tys. Wśród wszystkich dostępnych łóżek 2,8 tys. (tj. 19,3%) przeznaczonych było dla dzieci do lat 18. Klinikom udostępniono 2,4 tys. łóżek (tj. 16,9%). Dla pacjentów wymagających intensywnej opieki medycznej przygotowanych było 0,6 tys. łóżek, a dla objętych intensywnym nadzorem kardiologicznym — 0,2 tys.

W końcu 2011 r. oddziały gastrologiczne i geriatryczne charakteryzowały się najwyższą średnią liczbą łóżek przypadającą na 1 oddział, wynoszącą 48. Na 1 oddziale kardiochirurgicznym znajdowało się przeciętnie 47 łóżek. Jeden oddział chorób wewnętrznych (bez kardiologicznych) dysponował średnio 45 łóżkami, psychiatryczny — 44, gruźlicy i chorób płuc — 42, podczas gdy średnia dla wszystkich oddziałów łącznie wyniosła 29.

W 2011 r. we wszystkich szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym leczonych było 632,6 tys. osób (łącznie z ruchem międzyoddziałowym). Dzieci do lat 18 stanowiły 20,7% pacjentów. Najwięcej osób wymagających leczenia przebywało na oddziałach chorób wewnętrznych — 137,1 tys. (w tym 42,2 tys. pacjentów kardiologii), co stanowiło 21,7% wszystkich leczonych stacjonarnie. W ramach działalności oddziałów o specjalnościach chirurgicznych poddano leczeniu 123,8 tys. osób (19,6%), w tym 71,6 tys. pacjentów przebywało na oddziałach chirurgii ogólnej, a 39,7 tys. — urazowo-ortopedycznej. Na oddziałach ginekologiczno-położniczych przyjęto 88,6 tys. pacjentek (14,0%).

Średni pobyt chorego w szpitalu ogólnym wyniósł 6 dni. Najdłużej na leczeniu przebywali pacjenci oddziałów: psychiatrycznych (27 dni), rehabilitacyjnych (26 dni), odwykowych (23 dni) i dla przewlekłe chorych (20 dni).

Na 10 tys. mieszkańców województwa ze szpitalnej opieki medycznej skorzystały 1893 osoby (dla kraju relacja ta wyniosła 2072).

Szpitalne ogólnie dysponowały 136 stanowiskami dializacyjnymi (stan w dniu 31 XII). W ciągu roku wykonano 119,7 tys. dializ, a liczba osób dializowanych wyniosła 2,0 tys.

W 2011 r. placówki świadczące **opiekę stacjonarną długoterminową** przyjęły 6,0 tys. osób, o 1,5% więcej niż w 2010 r.

Przeciętnie 1 pacjent przebywał w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym 233 dni, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym (bez psychiatrycznych) — 166 dni, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym psychiatrycznym — 277 dni, w hospicjum — 28 dni.

TABL. 2. PLACÓWKI OPIEKI STACJONARNEJ DŁUGOTERMINOWEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Miejsca stacjonarne	Pacjenci objęci opieką w ciągu roku
	stan w dniu 31 XII		
Ogółem 2010	37	2341	5941
..... 2011	40	2597	6030
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	33	2379	4588
w tym zakłady opiekuńczo-lecznicze psychiatryczne	3	202	256
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	2	97	142
Hospicja	5	121	1300

Na terenie województwa, według stanu w dniu 31 XII 2011 r., działały 3 **zakłady całodobowej opieki psychiatrycznej**, do których zaliczały się 2 szpitale psychiatryczne i 1 ośrodek MONAR. Łączna liczba łóżek rzeczywistych we wszystkich obiektach wyniosła 1,1 tys. Przeciętnie 1 łóżko wykorzystywane było przez 355 dni. W ciągu roku leczeniem objęto 12,5 tys. osób, o 4,0% więcej niż w roku poprzednim. Średni czas pobytu pacjenta na leczeniu psychiatrycznym wyniósł 31 dni.

TABL. 3. STACJONARNE ZAKŁADY LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Łóżka	Kuracjusze lecznictwa	
			stacjonarnego	ambulatoryjnego
stan w dniu 31 XII				
Ogółem 2010	40	5175	67227	1141
..... 2011	41	5176	66015	1417
Szpitale uzdrowiskowe	7	1045	12268	208
Sanatoria uzdrowiskowe ...	34	4131	53747	1209

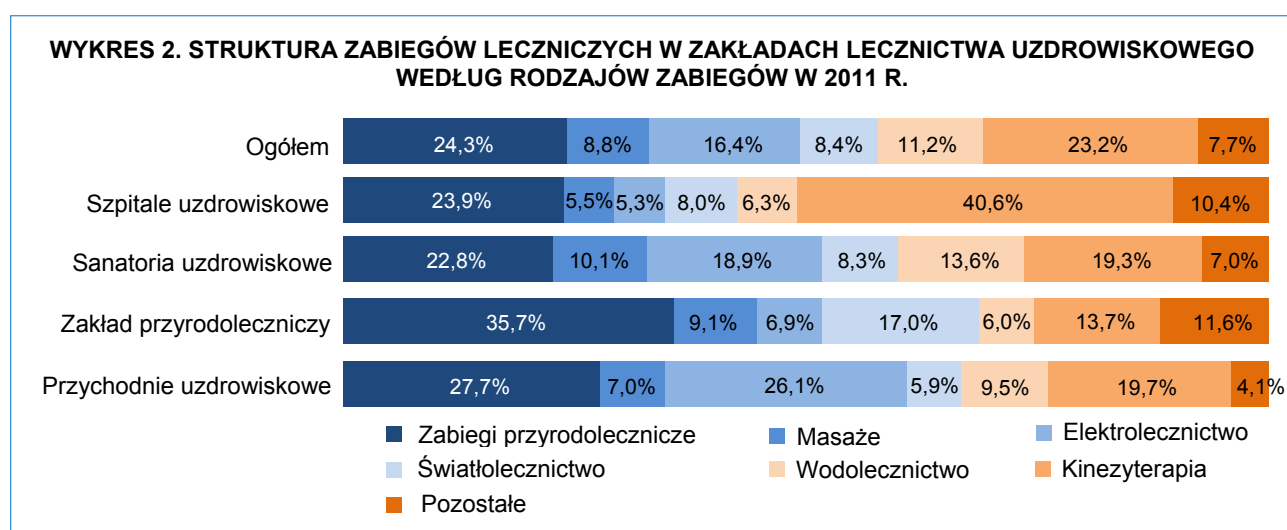
Zakłady **lecznictwa uzdrowiskowego** w 2011 r. przyjęły 80,2 tys. kuracjuszy, o 4,5% więcej niż w roku poprzednim. W trybie stacjonarnym leczono 66,0 tys. pacjentów (o 1,8% mniej niż w 2010 r.), a w ambulatoryjnym — 14,2 tys. (o 48,7% więcej).

Większość zakładów uzdrowiskowego lecznictwa stacjonarnego stanowiły sanatoria uzdrowiskowe (82,9%). Z usług świadczonych w tych placówkach skorzystało 81,4% kuracjuszy stacjonarnych. Średni czas pobytu pacjenta w sanatorium uzdrowiskowym wyniósł 17 dni, a w szpitalu uzdrowiskowym — 21.

Poza stacjonarnymi zakładami działalność w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, prowadziło 5 przychodni uzdrowiskowych (według stanu w dniu 31 XII), w których w trybie ambulatoryjnym przyjęto 10,1 tys. pacjentów (70,9% wszystkich leczonych ambulatoryjnie w placówkach lecznictwa uzdrowiskowego) i udzielono 16,5 tys. porad.

W końcu 2011 r. istniało 11 zakładów przyrodoleczniczych, przy czym 1 działał jako odrębna jednostka organizacyjna, a 10 funkcjonowało jako komórka szpitala lub sanatorium uzdrowiskowego.

Pacjenci lecznictwa uzdrowiskowego korzystali z różnorodnych zabiegów leczniczych. Łącznie wykonano 3456,8 tys. różnych zabiegów (o 33,7 tys. mniej niż w 2010 r.), przy czym 195,5 tys. w samodzielnym zakładzie przyrodoleczniczym. Najczęściej wykonywanym zabiegiem była kinezyterapia, którą zastosowano 803,5 tys. razy. Często wykonywano też elektrolecznictwo (566,0 tys. zabiegów) i wodolecznictwo (388,0 tys.). Zabiegi przyrodolecznicze, do których zaliczane są: kąpiele mineralne, kąpiele CO₂, zabiegi borowinowe i inhalacje, zastosowano 839,9 tys. razy i stanowiły 24,3% ogółu wykonanych zabiegów. Z zabiegów zaliczanych do tej grupy skorzystało 75,3 tys. kuracjuszy.

Świadczenia **ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** realizowane były przez publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki lekarskie. W przypadku praktyk lekarskich i stomatologicznych realizujące świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w ramach środków publicznych.

W końcu 2011 r. w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON zarejestrowanych było 7,9 tys. podmiotów prowadzących praktykę lekarską oraz 2,4 tys. podmiotów prowadzących działalność stomatologiczną.

Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2011 r. udzieliły 25,7 mln porad, o 4,5% więcej niż w 2010 r. Porady ambulatoryjne udzielone w izbach przyjęć szpitali ogólnych, pacjentom niehospitalizowanym, stanowiły 1,8% (0,5 mln). Porad tych nie uwzględniają informacje przedstawione w dalszej części opisu dotyczącego ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

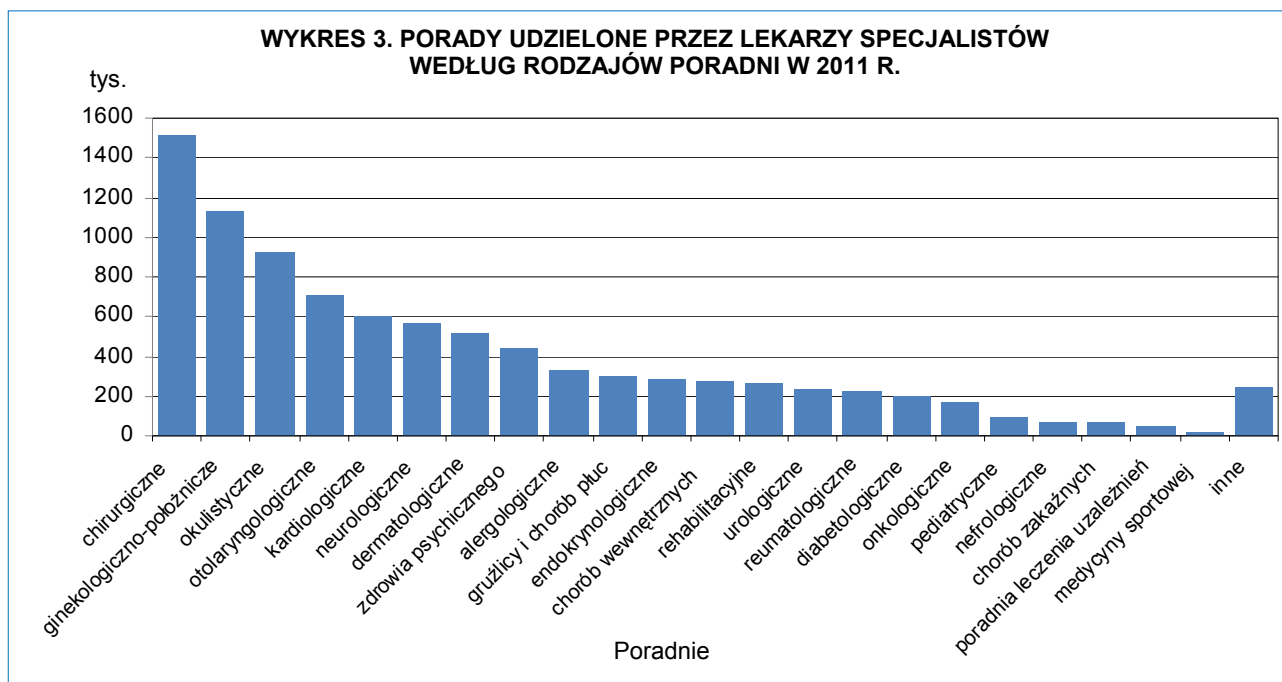
W poradniach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono 22,2 mln porad lekarskich, w tym 9,2 mln w poradniach specjalistycznej opieki zdrowotnej.

TABL. 4. PLACÓWKI AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011
Ogółem	1657	1882
Zakłady opieki zdrowotnej	1403	1620
publiczne	275	289
niepubliczne	1128	1331
Praktyki lekarskie^a	254	262
w miastach	140	138
na wsi	114	124

^a Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakty z NFZ lub z zakładami opieki zdrowotnej, bez lekarza orzecznika.

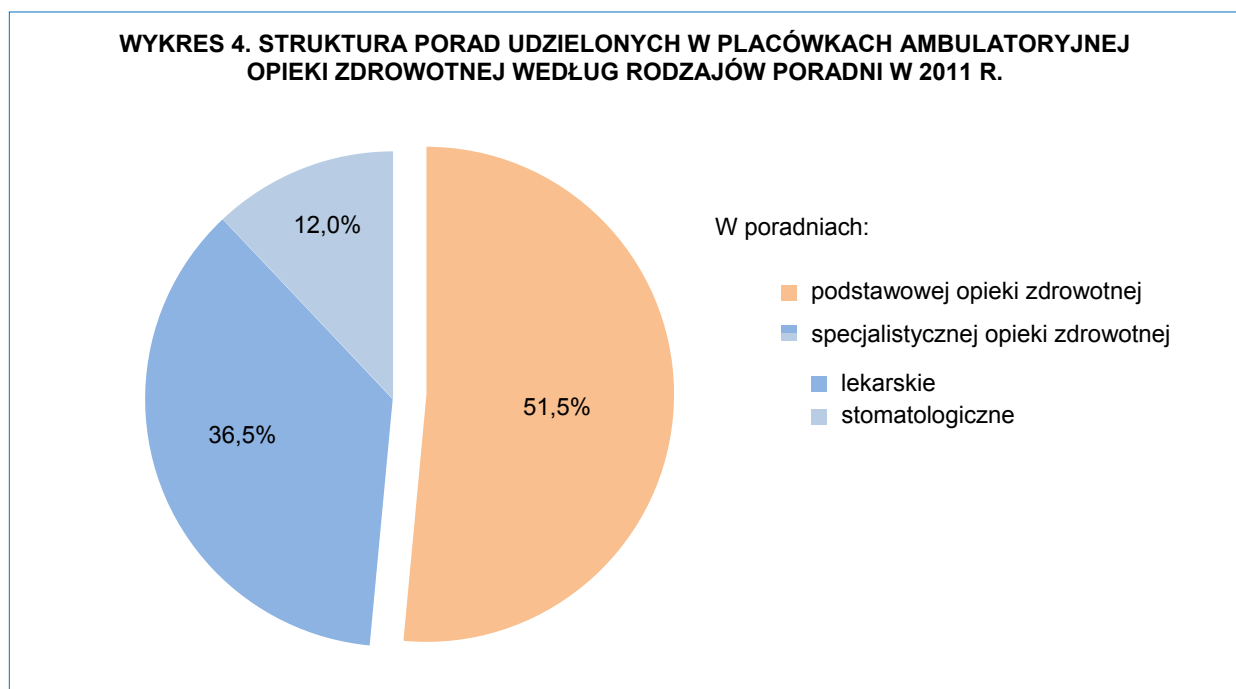
Najwięcej porad udzielonych przez lekarzy specjalistów odnotowano w poradniach chirurgicznych (1,5 mln, tj. 16,4% ogólnej liczby porad specjalistycznych), przy czym 46,2% z nich udzielono w poradniach chirurgii urazowo-ortopedycznej (0,7 mln.).

W poradniach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono 13,0 mln porad w tym 0,3 mln (2,2%) w ramach lekarskich porad domowych. Dzieciom i młodzieży do lat 18 udzielono 25,8% porad, a osobom starszym w wieku 65 lat i więcej — 27,7%.

Lekarze dentyści udzielili 3,0 mln porad w tym w poradniach: stomatologicznych — 2,4 mln (79,9%), stomatologii zachowawczej — 0,2 mln (6,1%), ortodontycznych — 0,2 mln (5,3%), chirurgii stomatologicznej — 0,1 mln (4,4%).

Na 1 mieszkańca województwa przypadało średnio 8 porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej udzielili przeciętnie 4 porady, lekarze specjaliści — 3, dentyści — 1.

Pomoc medyczną w nagłych przypadkach, według stanu w końcu 2011 r., świadczyło 117 zespołów ratownictwa medycznego — 69 podstawowych i 48 specjalistycznych. Skład osobowy zespołów tworzyło: 256 lekarzy, 215 pielęgniarek, 775 ratowników medycznych i 284 inne osoby.

Ratownictwo medyczne dysponowało także 1 zespołem lotniczym wyposażonym w śmigłowiec. Zespół ten składał się z: 7 lekarzy, 2 pielęgniarek, 4 ratowników medycznych.

Działalność w zakresie szybkiej pomocy medycznej prowadziły także 22 szpitalne oddziały ratunkowe, gdzie udzielano

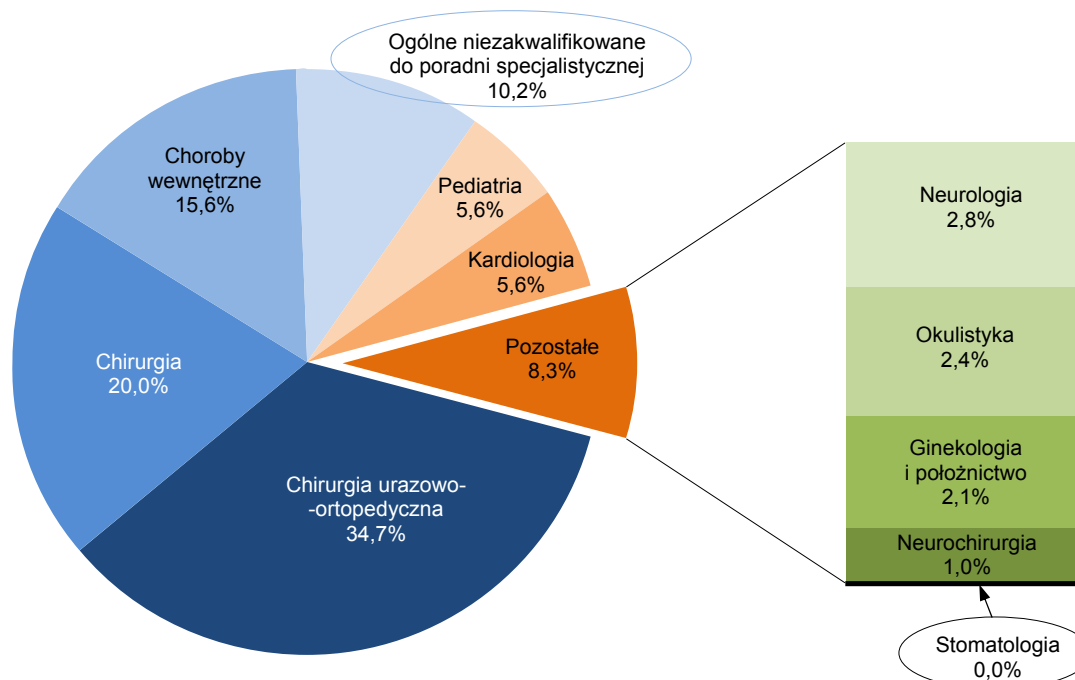
świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Pomocy doraźnej udzielano również w 5 izbach przyjęć funkcjonujących jako jednostki współpracujące z jednostkami systemu ratownictwa medycznego.

W 2011 r. w ramach ratownictwa medycznego odnotowano 215,5 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, tj. o 8,2 tys. razy więcej niż w 2010 r. Najczęściej były to wyjazdy do zdarzeń, które miały miejsce w domu — 73,5% wyjazdów. Zdarzenia w ruchu uliczno-drogowym spowodowały 8,2% wyjazdów. Wyjazdy do pracy poszkodowanego stanowiły 1,2%. Najrzadziej wyjeżdżano do szkół — 0,6% wyjazdów. Na 1000 mieszkańców województwa świadczenia zdrowotne na miejscu zdarzenia udzielono 65 osobom.

TABL. 5. MEDYCZNE DZIAŁANIA RATOWNICZE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011
Wyjazdy na miejsce zdarzenia...	207344	215494
w tym:		
ruch uliczno-drogowy	18895	17775
praca	1864	2578
szkoła	1065	1314
dom	129350	158320
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego na miejscu zdarzenia	209819	216743
w tym:		
w wieku 0-18 lat	14060	14308
65 lat i więcej	79505	91268

WYKRES 5. STRUKTURA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH UDZIELONYCH OSOBOM W TRYBIE AMBULATORYJNYM W IZBACH PRZYJĘĆ LUB SZPITALNYCH ODDZIAŁACH RATUNKOWYCH W 2011 R.

W izbach przyjęć i w szpitalnych oddziałach ratunkowych z pomocy skorzystało 469,8 tys. osób. Wśród pacjentów, którym udzielono świadczenia zdrowotnego, 22,6% stanowiły dzieci i młodzież w wieku 0-18 lat. Udział osób starszych, w wieku 65 lat i więcej, wyniósł 17,6%. Najwięcej poszkodowanych wymagało pomocy w zakresie chirurgii urazowo-ortopedycznej — 163,2 tys. osób.

Szpitalne oddziały ratunkowe prowadziły także „leczenie jednego dnia”, czyli udzielały pacjentom świadczeń gwarantowanych z zamiarem zakończenia ich w okresie nieprzekraczającym 24 godzin. W ramach tej działalności przyjęto 146,1 tys. osób.

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2011 r. (stan w dniu 31 XII) prowadziło 1086 aptek — 1083 ogólnodostępne i 3 zakładowe. Działalność w tym zakresie prowadziło również 112 punktów aptecznych. W odniesieniu do stanu sprzed roku przybyły 92 apteki, a liczba punktów aptecznych zwiększyła się o 15. Dyżury nocne pełniło 207 aptek, spośród których dyżury nocne okresowe pełniły 173, natomiast stałe — 34. Na terenach wiejskich funkcjonowało 239 aptek oraz 110 punktów aptecznych.

W aptekach i punktach aptecznych w końcu grudnia 2011 r. (bez aptek szpitalnych) pracowały 5764 osoby, w tym 2363 magistrów farmacji oraz 2450 techników farmaceutycznych.

W końcu 2011 r. w województwie małopolskim na 1 aptekę ogólnodostępną przypadało przeciętnie 3090 osób (w kraju — 3290).

Do opracowania notatki wykorzystano dane ze sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego i sprawozdawczości resortowej Ministerstwa Zdrowia. Dane nie uwzględniają jednostek podległych Ministerstwu Obrony Narodowej.